

ถอดบทเรียน

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะมูลฝอยรวมแบบผสมผสาน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อมุ่งสู่เมืองคาร์บอนต่ำอย่างยั่งยืน (คนโยโลไม่เอาถ่าน :Yaso Low Carbon)

เทศบาลเมืองยโสธร อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

โดย ดร.อัญชลี ชุมนุม ผอ.กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองยโสธร

จุดเริ่มต้นของเทศบาลเมืองยโสธรในการบริหารจัดการขยะเพื่อมุ่งสู่เมืองคาร์บอนต่ำ ในหลวง.....คือแรงบันดาลใจและความทรงจำที่ยิ่งใหญ่และสำคัญ จากพระราชดำรัสของพระองค์ท่าน “.....เพราะว่าสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลง เขาบอกว่าเพราะมีสารคาร์บอนขึ้นไปในอากาศมาก จะทำให้เหมือนตู้กระจกครอบ แล้วโลกก็จะร้อนขึ้น....” พระราชดำรัสเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๓๒ ณ พระตำหนักดุสิต ดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต

► **แรงผลักดัน** นโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี กล่าวถ้อยแถลงในการประชุมระดับสูงของประมุขของรัฐและหัวหน้ารัฐบาลในระหว่างการประชุมรัฐภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ ๒๑ (COP: Conference of the Parties) ณ กรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส และการประชุม COP๒๖ ที่เมืองกลาสโกว์ ประเทศสกอตแลนด์

นายกาย่า เวกีโลก COP๒๖ “ต้องหยุดทำร้ายธรรมชาติเพราะไม่มีโลกใบที่สอง”

การดำเนินโครงการนี้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลดังนี้

✦ นโยบายการจัดการขยะอย่างยั่งยืนซึ่งเป็นวาระแห่งชาติรัฐบาลปัจจุบัน ได้ประกาศให้ “ขยะมูลฝอยเป็นวาระแห่งชาติ” ให้ความสำคัญมากที่สุด ซึ่งได้มอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำ Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย แล้วขับเคลื่อนให้ทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมดำเนินการอย่างบูรณาการ โดยให้กระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าภาพหลัก เพราะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด และเป็นผู้ที่ดูแลพื้นที่ทุกพื้นที่

✦ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ๒๐ปี ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (การเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ของประเทศ ร้อยละ ๔๐ และลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศลดลง ๒๐-๒๕% ของการปล่อยในกรณีปกติภายในปี ๒๕๗๓)

✦ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่๑๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

✦ สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน(SDG)ของสหประชาชาติ(UN) ตัวชี้วัดที่๑๓ การเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ

✦ สอดคล้องยุทธศาสตร์ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้น้อมนำแนวคิดของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็น แนวทางในการปฏิบัติเพื่อใช้เป็นหลักในการปฏิรูปและพัฒนาประเทศ ให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมและเกิด การพัฒนาอย่างยั่งยืนจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์เพิ่มเติมเมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่าง

✦ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๙ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่นร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย ๔.๐ สู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว จากฐานของท้องถิ่น ข้อ ๔.๔ ระดมพลังจากองค์กรภาคีทุกภาคส่วน ภาคประชาชน ประชาชนในการร่วมกับ

ท้องถิ่น เพื่อการสร้างความปลอดภัย รักษา และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การสร้าง แหล่งพลังงานในท้องถิ่นเพื่อการพึ่งตนเอง และการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืน และสมดุล

✦ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์แผนพัฒนาจังหวัดยโสธร ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การอนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

✦ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดยโสธร ข้อ ๖. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

✦ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเทศบาลเมืองยโสธร ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาสังคมอยู่เย็นเป็นสุข ข้อ ๒.๖ การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันการควบคุมโรคและการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข

เป็นโครงการที่ต่อยอดจากงานประจำสู่นวัตกรรมจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแบบครบวงจรตั้งแต่ต้นทาง-กลางทาง-ปลายทางโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นตัวอย่างของนวัตกรรมทางสังคมที่ก้าวพ้นรูปแบบการทำงานแบบเก่าขององค์กรภาครัฐและสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในความพยายามที่จะเป็นส่วนหนึ่งของของประชาคมโลก ในการบรรเทาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและเตรียมพร้อมรับมือกับภัยพิบัติ โดยใช้ปฏิบัติการระดับท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของประชาชน

▶▶ วัตถุประสงค์

๑. ส่งเสริมให้เกิดการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพครบวงจรและเกิดการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเพิ่มมูลค่า

๒. ส่งเสริม – สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนภายในเขตเทศบาลฯ และ อปท. ที่นำขยะมากำจัดร่วมให้มีการคัดแยกขยะที่ต้นทาง

๓. ลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ที่เป็นสาเหตุของภาวะโลกร้อน

▶▶ ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลเมืองยโสธรประกอบด้วย คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล หัวหน้าส่วนงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง อสม.และคณะกรรมการชุมชนทุกชุมชน

๒ ประชุมคณะทำงานฯ เพื่อร่วมกันวางแผนการดำเนินงานและกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาดังนี้

๒.๑ การคัดแยกขยะที่ต้นทาง กิจกรรมประกอบด้วย

(๑) การศึกษาวิเคราะห์ห้องครัวประกอบของขยะในเขตเทศบาลร่วมกับสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดยโสธร(ทสจ.) โดยใช้วิธีการ Quartering

(๒) จัดทำ Road Map ผังขั้นตอนการคัดแยกขยะต้นทางในชุมชน การคัดแยกขยะระหว่างทาง และการคัดแยกขยะที่ปลายทาง(บ่อฝังกลบขยะ) โดยมีแนวคิดหลักคือ “**ทำอะไรก็ได้ให้อาขยะเข้าบ้านให้น้อยที่สุด และให้ทุกครัวเรือนคัดแยกขยะจากครัวเรือนลงถึงให้น้อยที่สุด**” โดยการจัดกิจกรรมรณรงค์การนำขยะเข้าสู่ครัวเรือนการใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก การใช้ภาชนะ/ปิ่นโตใส่อาหารปรุงสำเร็จ รับประทานพลาสติกเท่าที่จำเป็น นอกจากนี้ยังร่วมกับ. และผู้ประกอบการ เช่น โลตัส บิ๊กซี ๗-๑๑ นานานภัณฑ์ จัดกิจกรรมรณรงค์ไม่ใช้ถุงพลาสติกในวันที่ ๑๕ และ ๓๐ ของทุกเดือน ซึ่งเริ่มดำเนินการเมื่อเดือน ธันวาคม ๒๕๕๘ เป็นต้นมา (รายละเอียดตามผังการคัดแยกขยะ)

ขยะทั่วไป จะทิ้งลงถังขยะและเก็บขนโดยรถเก็บขนขยะมูลฝอยของเทศบาลนำไปกำจัดที่บ่อฝังกลบ

ขยะรีไซเคิล ประชาชนมีการคัดแยกขยะรีไซเคิลไว้ขายเกือบทุกชุมชน และการคัดแยกผ่านกิจกรรมธนาคารขยะรีไซเคิลชุมชน ๒ ชุมชน โรงเรียน ๒ แห่ง รวมทั้งมีการคัดแยกโดยพนักงานประจำรถเก็บขนขยะของเทศบาล และคนแยกขยะตามถังขยะในเขตชุมชน และทำสิ่งประดิษฐ์

ขยะอินทรีย์ จะถูกนำไปทำถังขยะเปียกครัวเรือน หรือนำหมักชีวภาพและนำไปเลี้ยงสัตว์

ขยะอันตราย จะถูกรวบรวมไปที่ศูนย์รวบรวมขยะอันตรายของ อบจ.ยโสธรเพื่อรอการกำจัดต่อไป

ขยะติดเชื้อ เทศบาลเมืองยโสธร ไม่มีศูนย์กำจัดขยะติดเชื้อ แต่มีการส่งเสริมให้ประชาชนมีการคัดแยกขยะติดเชื้อออกจากขยะทั่วไป และนำขยะติดเชื้อจากชุมชน รวมถึงขยะจากโรงพยาบาลเอกชน ๒ แห่ง ในเขตเทศบาล ไปกำจัดที่โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม บ้านดอนผอุง ตำบลคูเมือง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

(๓) มีการจัดทำผังเส้นทางการจัดเก็บขยะและกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน

(๔) มีการจัดระบบผู้คัดแยกขยะมูลฝอยรายย่อย (ชาเล้ง) ร้านค้าของเก่าและเครือข่ายกิจกรรมคัดแยกขยะรีไซเคิลชุมชน

(๕) มีการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยแบบแยกประเภท และการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการเก็บขนขยะมูลฝอย

๒.๒ การคัดแยกขยะระหว่างทางและปลายทาง กิจกรรมประกอบด้วย

การคัดแยกที่ระบบสายพานคัดแยกที่บ่อฝังกลบ โดยให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะ โดยไม่ต้องเสียค่าจ้างพนักงานคัดแยกขยะ แต่ใช้วิธีการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างเทศบาลเมืองยโสธรกับประชาชนที่มาคัดแยกขยะ จัดสรรส่วนแบ่งจากการขายขยะรีไซเคิล ๘๐:๒๐ (ชุมชน:เทศบาล) ขยะอินทรีย์นำไปทำปุ๋ย ใช้ในกิจการงานสวนของเทศบาล ขยะอันตรายก็จะถูกคัดแยกอีกรอบและรวบรวมไปไว้ที่ศูนย์รวบรวมขยะอันตรายของ อบจ.ยโสธร ส่วนขยะทั่วไปก็จะถูกนำไปฝังกลบตามหลักวิชาการต่อไป

๓ จัดทำประกาศเทศบาลเมืองยโสธร เรื่องการคัดแยกขยะที่ต้นทางและส่งผังการคัดแยกขยะ ให้ทุกชุมชน โรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องทราบและถือปฏิบัติ

๔. ประชาสัมพันธ์เรื่องการบริหารจัดการขยะตาม Road Map ผ่านสื่อต่างๆ เช่น สถานีวิทยุท้องถิ่น เสียงตามสาย รถประชาสัมพันธ์ ป้ายไวเนล ตัวหนังสือวิ่งไฟ ทำหนังสือแจ้ง อสม. กรรมการชุมชน ในพื้นที่ทราบพร้อมทั้งกระจายข่าวในชุมชน

๕. สรุปรายงานผลการดำเนินงาน/ปัญหาอุปสรรคให้ผู้บังคับบัญชาทราบเป็นระยะ

▶ **ขั้นตอนการดำเนินงาน(การผลิตสารปรับปรุงดินจากขยะอินทรีย์หมัก)**

๑. ขั้นตอนการคัดแยกเชิงกล รถเก็บขนขยะจะวิ่งเข้ามาซึ่งน้ำหนักที่เครื่องชั่ง และขยะจะถูกนำไปเทกองที่บริเวณลานหน้าโรงคัดแยก จะมีรถตักขยะไปที่เครื่องฉีกถุง จากนั้นขยะทั้งหมดจะถูกลำเลียงไปตามสายพานคัดแยก ผ่าน Trommel Screen (ทอมเมลสกรีน) ซึ่งเป็นเครื่องคัดแยกขยะอินทรีย์เข้าสู่โรงหมักปุ๋ยตามขั้นตอนต่อไป

๒. การตั้งกองอินทรีย์หมัก ขยะอินทรีย์ที่ได้จากการคัดแยก จะถูกลำเลียงไปยังอาคารหมักวัสดุอินทรีย์ด้วยสายพานลำเลียงขยะอินทรีย์ข้ามอาคาร และตกลงสู่พื้นที่พักเก็บ จากนั้นตักขยะอินทรีย์ใส่ห้องหมักจนเต็ม เรียงลำดับกันไปตั้งแต่ ห้องที่ ๑-๑๖ โดยใช้ระยะเวลาในการหมักประมาณ ๓๐-๔๕ วัน

๓. การเติมอากาศภายในกองอินทรีย์หมัก ใช้การเติมอากาศด้วยเครื่องเติมอากาศ ๓ ชุด โดยทำงานแบบกึ่งอัตโนมัติ ทำงานครั้งละ ๒ ชุด หยุด ๑ ชุด สลับกันไป การทำงานแต่ละครั้งใช้เวลา ๑ ชั่วโมง การเติมอากาศในห้องหมักวัสดุอินทรีย์ จำนวน ๑๖ ห้อง

๔. การปรับความชื้นภายในกองอินทรีย์หมัก

๕. การวัดอุณหภูมิบรรยากาศรอบๆ กอง และอุณหภูมิภายในกอง โดยวัดที่ระดับ ๑/๓ ของความสูงกองด้วยเทอร์โมมิเตอร์ โดยปักตามจุดที่กำหนดนานประมาณ ๑ นาที จึงอ่านค่าและจดบันทึกวัดอุณหภูมิ

๖. ความเสร็จสมบูรณ์ของการหมัก พิจารณาจากลักษณะของวัสดุหมักที่มีความอ่อนนุ่ม ยุ่ยขาดออกจากกันได้โดยง่าย ไม่แข็งกระด้าง สีน้ำตาลดำจนถึงดำ และมีกลิ่นคล้ายดินธรรมชาติ หรืออุณหภูมิภายในกองอินทรีย์หมักใกล้เคียงกับบรรยากาศ

๗. การคัดแยกอินทรีย์หมักที่เสร็จสมบูรณ์ จะถูกรถตักเข้าสู่เครื่องร่อนอินทรีย์หมัก ซึ่งมีขนาดตะแกรง ๖ มิลลิเมตร อินทรีย์หมักที่มีขนาดเล็กกว่าช่องตะแกรง บรรจุกระสอบปุ๋ย ขนาด ๕๐ กิโลกรัม ในขณะที่วัสดุที่มีขนาดใหญ่กว่าถูกปล่อยแยกออกไป

๘. การวิเคราะห์คุณภาพอินทรีย์หมัก(สารปรับปรุงดิน) ส่งไปวิเคราะห์สมบัติทางเคมี ภายภาพ และปริมาณธาตุอาหารที่ บริษัท ห้องปฏิบัติการกลาง (ประเทศไทย) จำกัด/ห้องปฏิบัติการของมหาวิทยาลัยต่างๆ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานปุ๋ยอินทรีย์ พ.ศ.๒๕๔๘ โดยจะต้องมีการตรวจสอบทุกๆ ๖ เดือน เพื่อสร้างความมั่นใจในการใช้ประโยชน์ให้แก่เกษตรกร

๙. กระบวนการทวนสอบและขอรับรองคาร์บอนเครดิต โดยการสมัครเข้าร่วมโครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย (Thailand Voluntary Emission Reduction Program: T-VER) ภายใต้โครงการพัฒนาเมืองคาร์บอนต่ำผ่านระบบการจัดการเมืองยั่งยืน ขององค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก ซึ่งจะสนับสนุนงบประมาณในการจ้างผู้ประเมินภายนอก (Validation and Verification Body: VVB) มาทวนสอบข้อมูลและรับรองคาร์บอนเครดิต เข้าสู่ระบบตลาดการซื้อขายคาร์บอนเครดิตภาคสมัครใจต่อไป ซึ่งปัจจุบันเทศบาลเมืองโยธธรมีคาร์บอนเครดิตสะสมในบัญชีที่ได้รับการรับรองแล้ว จำนวน ๑๒,๑๔๙ ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า(tCO₂e) สามารถแลกเปลี่ยน/ขายคาร์บอนเครดิตแล้วกว่า ๔,๘๓๘ (tCO₂e) คิดเป็นเงินเกือบ๑ล้านบาท (๙๕๗,๖๐๐ บาท)

▶▶ ผลสำเร็จของงาน(เชิงปริมาณ/เชิงคุณภาพ)

ผลการดำเนินงานตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกำจัดขยะมูลฝอย โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง ของเทศบาลเมืองโยธธรม ดังที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น เกิดผลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพดังนี้

๑ ผลสำเร็จของงานเชิงปริมาณ

๑.๑ ทำให้ทราบถึงองค์ประกอบของขยะเทศบาลเมืองโยธธรม ซึ่งพบว่าเป็นขยะอินทรีย์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๘๕ รองลงมาคือขยะรีไซเคิล ร้อยละ ๓๘.๐๔ ขยะทั่วไป ร้อยละ ๔.๐๑ และขยะอันตราย ร้อยละ ๐.๑๐ ตามลำดับเพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดการขยะได้อย่างเหมาะสม

๑.๒ ทำให้ปริมาณขยะที่นำเข้าสู่ระบบการฝังกลบลดลง จากการที่ขยะอินทรีย์ถูกคัดแยกออกมาไม่นำไปฝังกลบ จำนวน ๘,๕๑๙ ตัน ซึ่งจะช่วยยืดอายุการใช้งานของบ่อฝังกลบขยะออกไปได้อีกประมาณ ๑๙ ปี (คำนวณจากการออกแบบบ่อขยะเฟส ๒ ที่สามารถรองรับขยะได้ ๑๖๘๐๐๐ ตัน/๒๐ปี = ๑๖๘,๐๐๐ ตัน ทหารด้วยปริมาณขยะอินทรีย์ที่ไม่ได้นำไปฝังกลบ ๘,๕๑๙ ตัน = ๑๙ ปี รวมที่ออกแบบไว้ ๒๐ปี = ๑๙+๒๐ = ๓๙ ปี

หมายความว่าหากเทศบาลเมืองยโสธรมีการดำเนินโครงการนี้ไปอย่างต่อเนื่องจะสามารถยืดอายุการใช้งานของบ่อฝังกลบขยะออกไปได้อีกเท่าตัวของการออกแบบไว้

๑.๓ สามารถลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เป็นสาเหตุของการเกิดภาวะโลกร้อนตลอดระยะเวลาดำเนินโครงการฯ จำนวน ๑๒,๖๒๐ ton CO_{2e} หรือลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ได้ = ๓๕๐.๕๖ ton CO_{2e} ต่อเดือน หรือ ๑๑.๕๓ ton CO_{2e} ต่อวัน

๑.๔ สามารถลดขยะอินทรีย์ลงได้ ๒๓.๒๗ ตัน/วัน หรือ ๘,๕๑๘.๖๒ ตัน/ปี ปริมาณขยะอินทรีย์จำนวน ๘,๕๑๘ ตัน ที่ถูกคัดแยกไม่นำฝังกลบสามารถนำมาหมักเป็นสารปรับปรุงดินได้ จำนวน ๑๑,๙๔ กิโลกรัม หรือ ๑๑.๙๔ ตัน และสารปรับปรุงดินนี้ได้รับการตรวจวิเคราะห์คุณสมบัติทางเคมี กายภาพและปริมาณธาตุอาหารเพื่อสร้างความมั่นใจในการใช้ประโยชน์ทางการเกษตร และความคุณภาพของการผลิตสารปรับปรุงดิน(อินทรีย์หมัก) จากห้องปฏิบัติการสิ่งแวดล้อม คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตามประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่อง มาตรฐานปุ๋ยอินทรีย์ พ.ศ.๒๕๔๘

๑.๕ สามารถสร้างรายได้ให้เทศบาลเมืองยโสธร ประกอบด้วย รายได้จากการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการกำจัดขยะมูลฝอย รายได้จากการจำหน่ายสารปรับปรุงดินและรายได้จากการแลกเปลี่ยน/ขายคาร์บอนเครดิต

๑.๖ สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนและเทศบาลจากการขายขยะรีไซเคิลที่คัดแยกได้ ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ มีรายได้จากการขายขยะรีไซเคิลรวมทั้งสิ้น = ๓๕๖,๓๐๓บาท

๑.๗ ลดค่าใช้จ่ายของเทศบาลในการจ้างพนักงานคัดแยกขยะบนสายพานคัดแยกจากการใช้การมีส่วนร่วมของประชาชนรอบๆบ่อขยะที่เป็นอาสาสมัครคัดแยก) จำนวน ๓๐ คน ประมาณ ๓ ล้านบาท/ปีให้เทศบาลนำเงินส่วนนั้นมาใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นด้านอื่นๆได้

๑.๘ จากขยะอินทรีย์ที่ได้จากการคัดแยกนำมาทำเป็นสารปรับปรุงดินถูกนำไปใช้ในภารกิจของเทศบาลฯ ทำให้เทศบาลลดค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยเคมีประมาณปีละ ๒๐๐,๐๐๐ - ๔๐๐,๐๐๐ บาท

๒. ผลสำเร็จของงานเชิงคุณภาพ

๒.๑ เป็นการสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะทุกประเภท ตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง เป็นการสร้างรายได้และลดรายจ่ายให้กับประชาชนรอบๆบ่อขยะและยังช่วยลดปัญหาข้อร้องเรียนจากประชาชนรอบๆบ่อขยะด้วย

๒.๒ เป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์การพัฒนาจังหวัดยโสธร “ยโสธรเมืองเกษตรอินทรีย์ เมืองแห่งวิถีอีสาน” ซึ่งประชาชนชาวจังหวัดยโสธรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร และจังหวัดยโสธรมีเป้าหมายในการพัฒนาสู่การเป็นเมืองเกษตรอินทรีย์ ดังนั้นขยะอินทรีย์ที่เกิดขึ้นจะถูกคัดแยกและนำไปใช้ประโยชน์ตามกระบวนการจัดการขยะของอปท. ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง ตามบริบทของพื้นที่ และสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาล (ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การพัฒนาสังคมอยู่เย็นเป็นสุข และยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การพัฒนาการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเป็นการดำเนินงานที่ตามนโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ได้มีพิธีลงนามบันทึกข้อตกลงกับองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) ในด้านการเผยแพร่ความรู้ด้านการประเมินปริมาณการปล่อยการเรือนกระจกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อมุ่งสู่การเป็นเมืองคาร์บอนต่ำ

๒.๓ เป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างภาคีเครือข่ายในการทำงานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเทศบาลยโสธร ได้รับการคัดเลือกเป็นพื้นที่ศึกษาวิจัย การศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับ สถาบันการศึกษา/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดยโสธรและจังหวัดใกล้เคียง เป็นพื้นที่ในการดำเนินโครงการของหน่วยงานต่างๆทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำให้บุคลากรของเทศบาลได้รับการ

พัฒนาศักยภาพด้านองค์ความรู้ ทักษะและการใช้เทคโนโลยีในการทำงาน เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนางานด้านสิ่งแวดล้อมต่างๆ อันจะส่งให้ประชาชนได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีน่าอยู่น่าอาศัยต่อไป

▶▶ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๑ ผู้นำ (Leader) จังหวัดยโสธร/เทศบาลเมืองยโสธรมีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มีความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการพัฒนาเมืองยโสธรให้เป็นเมืองที่น่าอยู่ มีสิ่งแวดล้อมที่ดี ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความสุข นอกจากนี้ ผู้นำในสูงสุดระดับจังหวัด หรือท่านผู้ว่าราชการจังหวัดยโสธร ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างดี โดยกำหนดให้เป็นวาระของจังหวัดยโสธรด้วย

๒ นโยบาย (Policy) เทศบาลเมืองยโสธรมีการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย ในการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองยโสธรไว้ในแผนพัฒนาของเทศบาลเมืองยโสธร (แผน ๓ ปี ๒๕๕๘-๒๕๖๐) ในยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาการบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม แนวทางที่ ๔.๑ การจัดการสิ่งแวดล้อม และมลพิษต่างๆ และแนวทางที่ ๔.๒ การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อลดภาวะโลกร้อน เป็นต้น ทำให้การดำเนินงานมีความชัดเจนและสามารถวัดผลได้

๓ การมีส่วนร่วม (Participation) และการทำงานเป็นทีม (Team work) ในดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองยโสธรจะมีการแต่งตั้งคณะทำงานโดยคำนึงถึงผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมนั้นๆ จากทุกภาคส่วน ภายนอกองค์กร ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และองค์กรอิสระ (NGO) มาเป็นคณะทำงาน เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับประโยชน์และร่วมประเมินผล

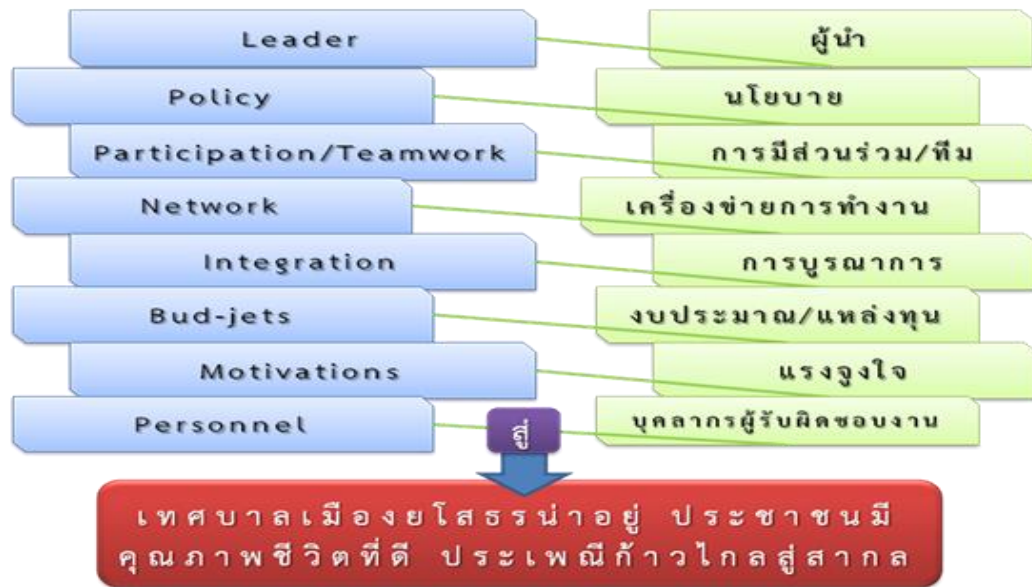
๔ เครือข่ายการทำงาน (Network) ในดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม เครือข่ายการทำงานเป็นเรื่องสำคัญและมีความจำเป็นมาก เทศบาลเมืองยโสธรมีการสร้างเครือข่ายการทำงานที่หลากหลาย ทั้งภาครัฐและเอกชน ไม่ว่าจะเป็นท้องถิ่นหรือท้องที่ ทำให้ดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ของเทศบาลเมืองยโสธรประสบผลสำเร็จ

๕ การบูรณาการ (Integration) ในดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองยโสธร มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันทั้งภายนอกและภายในองค์กร ตัวอย่างเช่น ภายนอกองค์กรมีการบูรณาการการทำงานร่วมกับสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร เช่น การบูรณาการการทำงานของกองสาธารณสุขฯ ร่วมกับ กองช่างสุขาภิบาล เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการบูรณาการเข้ากับงานประจำเพื่อไม่ให้เจ้าหน้าที่รู้สึกว่าเป็นงานใหม่หรือเป็นภาระงาน แต่เป็นการต่อยอดการทำงานเดิม

๖.งบประมาณหรือแหล่งทุน (Bud-jets) เทศบาลเมืองยโสธร มีการตั้งงบประมาณการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมไว้ในเทศบัญญัติ นอกจากนี้ยังมีการแสวงหาแหล่งทุนจากภายนอก เช่น จากสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม องค์การกองทุนสัตว์ป่าโลกสากล (World Wide Fund for Nature -WWF) สำนักงานเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office for Disaster Risk Reduction, UNISDR) และกองทุนสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

๗ แรงจูงใจ (Motivations) เทศบาลเมืองยโสธร มีการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงาน

๘.บุคลากรผู้รับผิดชอบงาน (Personnel) เทศบาลเมืองยโสธร มีบุคลากรด้านสาธารณสุขและด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม เป็นผู้รับผิดชอบงาน และบุคลากรกลุ่มนี้ได้รับการพัฒนาทักษะและองค์ความรู้ สามารถเป็นวิทยากรที่เลี้ยงและเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ส่งผลให้การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมประสบผลสำเร็จ

สรุปกิจกรรมที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น เป็นตัวอย่างของนวัตกรรมทางสังคมที่ก้าวพ้นรูปแบบการทำงานแบบเก่าขององค์กรภาครัฐและสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในความพยายามที่จะเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลก ในการบรรเทาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและเตรียมพร้อมรับมือกับภัยพิบัติ โดยใช้ปฏิบัติการระดับท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งสอดคล้องกับการกล่าวถ้อยแถลงของฯลฯ ท่านนายกรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะตัวแทนของรัฐบาลไทยต่อที่ประชุม ภูมิภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ ๒๑ (COP-๒๑) ที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศสและการประชุม COP๒๖ ที่เมืองกลาสโกว์ ประเทศสกอตแลนด์ ว่า“ไทยประกาศลดก๊าซเรือนกระจกร้อยละ ๒๐-๒๕ภายในปี ค.ศ.๒๐๓๐” โดยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ มาใช้ ซึ่งมุ่งเน้นการเสริมสร้างความสมดุลระหว่างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมาเป็นแนวทาง พร้อมลดใช้พลังงานจากฟอสซิล และใช้พลังงานทดแทนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์การพัฒนาจังหวัดยโสธร “ยโสธรเมืองแห่งวิถีอีสาน เกษตรอินทรีย์ก้าวไกลสู่สากล” ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศชาติสู่สังคมคาร์บอนต่ำอย่างยั่งยืนต่อไป

“ลดขยะ ลดโลกร้อน ได้คาร์บอนเครดิต ขายอากาศ สร้างรายได้ เพื่อสิ่งแวดล้อมที่ดีของคนยโสธร คนยโส ไม่เอาถ่าน ยโส Low Carbon”

จังหวัดยโสธรจะเป็นจังหวัดนำร่องและพื้นที่ต้นแบบในการขับเคลื่อนการดำเนินงานการบริหารจัดการขยะ เพื่อมุ่งสู่เมืองคาร์บอนต่ำอย่างยั่งยืนต่อไป

▶▶ ตัวอย่างรางวัลและความภาคภูมิใจ

- โล่รางวัลชมเชย โครงการประกวดเทศบาลไทย ใส่ใจลดโลกร้อน ปี ๑
- โล่รางวัลชมเชย โครงการประกวดเทศบาลไทย ใส่ใจลดโลกร้อน ปี ๒
- รางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ ๑ โครงการประกวดเทศบาลไทย ใส่ใจลดโลกร้อน ปี ๓
- รางวัลชนะเลิศ โครงการประกวดเทศบาลไทย ใส่ใจลดโลกร้อน ปี ๔

